

TEMATSKA INOVACIJSKA VIJEĆA

Strategija za brže povezivanje znanosti i gospodarstva

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Krajnje je vrijeme da se u Hrvatskoj stvori poticajno okružje u kojemu će istraživanje, znanost i obrazovanje biti povezani s poduzetničkim sektorom u području stvaranja proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti koja je preduvjet za daljnji rast gospodarstva

U Republici Hrvatskoj nedavno je uspostavljen nacionalni inovacijski sustav koji bi trebao omogućiti poticanje te sinergijsko i učinkovito korištenje javnih i privatnih resursa za istraživanje, razvoj i inovacije. Jedan od glavnih ciljeva jest promjena takozvanih *governance* modela u *policy* model mreže prema kojemu privatni, znanstveni i javni sektor surađuju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Strategija pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje 2016. – 2020.

U kontekstu nepovoljnoga vanjskog gospodarskog okružja i izazova koji donose demografske promjene poboljšanje životnog standarda i dugoročni rast neke države može se potaknuti ulaganjem u istraživanje i razvoj, inovacije i ljudski kapital. Europska unija upravo je radi toga pokrenula inicijativu izrade takozvane strategije pametne specijalizacije kao novog pristupa gospodarskome razvoju koji je baziran na ciljanoj podršci istraživačko-razvojnim aktivnostima i inovacijama.

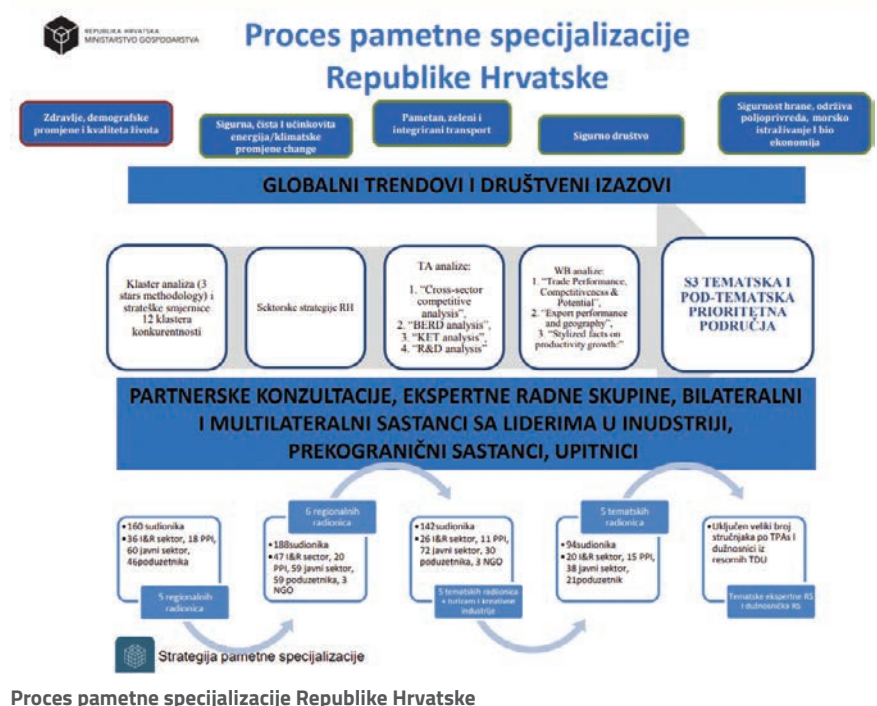
Drugim riječima, pametna specijalizacija označava koncept inovacijske politike strukturiran u cilju promidžbe učinkovite uporabe javnih ulaganja u istraživanje i razvoj. Njezin je cilj potaknuti inovacije radi postizanja gospodarskog rasta i prosperiteta omogućavajući državama ili regijama da se fokusiraju na svoje prednosti.

Države članice Europske unije usredotočile su se na stvaranje novog modela gospodarskog rasta koji će povećati ukupnu konkurentnost EU-a i smanjiti razlike u razvoju između gospodarstava svojih 28 članica. Nova Kohezijska politika EU-a za programsko razdoblje 2014. – 2020. zahtijeva od zemalja članica identificiranje područja specijalizacije koja najbolje odgovaraju njihovu inovacijskom potencijalu, a koja su temeljena na sredstvima i sposobnostima za korištenje EU-ovih sredstava u području istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija. Cilj je omogućiti učinkovitije korištenje europskih strukturnih i investicijskih (ESI)

fondova i povećati sinergiju između EU-ovih sredstava i sredstava nacionalnih i regionalnih politika. Strategija pametne specijalizacije temelji se na dostupnim resursima i potencijalu za njihovo korištenje, identifikaciji konkurentnih prednosti te tehnološkoj specijalizaciji kao temelju budućih inovacija. Umjesto da se prati pristup "odozgo prema dolje", koji primarno uključuje javni sektor, procesu izrade strategije pametne specijalizacije pristupa se "odozdo prema gore" suradnjom i zajedničkim naporom javnoga, znanstvenoistraživačkoga i poslovnoga sektora, a kroz proces poduzetničkog otkrivanja utvrđuju se snage i konkurentne prednosti države.

Tematska inovacijska vijeća – karika koja nedostaje

Pod predsjedanjem državnog tajnika Maria Antonića, predsjednika Vijeća, dana

3. prosinca 2018. u prostorijama Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta održana je sjednica Inovacijskog vijeća za industriju Republike Hrvatske. Tom prilikom imenovani su članovi svih pet tematskih inovacijskih vijeća koja su uspostavljena za svako tematsko prioritetno područje Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

Na drugoj sjednici Inovacijskog vijeća za industriju prisutni su informirani o sjednici Nacionalnog inovacijskog vijeća koja je održana 9. studenoga 2018., a raspravljani su i daljnji koraci neophodni za sazivanje prvih sjednica tematskih inovacijskih vijeća i izbor predsjednika tih vijeća koji će se zatim uključiti i u rad Nacionalnog inovacijskog vijeća i Inovacijskog vijeća za industriju.

U Preporodnoj dvorani palače Narodnog doma Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti sredinom prosinca 2018. održana je konferencija "Tematska inovacijska vijeća – karika koja nedostaje", na kojoj su predstavljene aktivnosti vezane uz uspostavu inovacijskog sustava Republike Hrvatske kroz osnovana tematska vijeća. Konferenciju su zajedno organizirali Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta i Hrvatska gospodarska komora, uz pokroviteljstvo HAZU-a, a u sklopu provedbe Strateškog projekta za podršku uspostavi Inovacijske mreže za industriju i tematskih inovacijskih platformi.

Cilj je tog projekta stvoriti učinkovit i samoodrživ okvir za podršku i poticanje ulaganja privatnog sektora u istraživanje, razvoj i inovacije te podići razinu svijesti o važnosti istraživanja, razvoja i inovacija za rast i razvoj hrvatskoga gospodarstva temeljenog na znanju i izvrsnosti. Među brojnim uzvanicima, gostima i sudionicima konferenciji su prisustvovali Darko Horvat, ministar gospodarstva, poduzetništva i obrta, akademik Zvonko Kusić, predsjednik HAZU-a, Ivan Domagoj Milošević, predsjednik Saborskog odbora za europske poslove, Mario Antonić, državni tajnik Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, Tome Antičić, državni tajnik Ministarstva znanosti i obrazovanja te Ivan Barbarić, potpredsjednik HGK-a za međunarodne poslove i EU.

Edukacijska radionica za nove članove

Prioritetna tematska područja

Inovacijsko vijeće za industriju RH

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Inovacijskog vijeća za industriju Republike Hrvatske (Narodne novine br. 129/2017), a u skladu sa Strategijom poticanja inovacija Republike Hrvatske 2014. – 2020., započelo je formalno uspostavljanje strateškog okvira za koordiniran pristup održivome društveno-gospodarskome razvoju Republike Hrvatske kroz uspostavu učinkovitoga inovacijskog sustava povezivanjem različitih dionika u cilju zajedničkog doprinosa društveno-gospodarskome razvoju svoje zemlje.

Inovacijsko vijeće za industriju Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta

Republike Hrvatske, donijelo je Odluku o osnivanju tematskih inovacijskih vijeća (TIV-ova), odnosno radnih tijela za operativnu podršku radu Inovacijskog vijeća za industriju Republike Hrvatske.

Za svako tematsko prioritetno područje Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske za razdoblje od 2016. do 2020. godine (Narodne novine br. 32/2016) osniva se jedan TIV. Svaki TIV sastoji se od predstavnika poslovnog sektora (70 posto), odnosno predstavnika poduzeća te organizacija i udruženja poslovnih subjekata, predstavnika znanstvenoistraživačke zajednice koji djeluju u području relevantnome za pojedini TIV (20 posto) te predstavnika tijela javne vlasti (10 posto).

Energija i održivi okoliš

Strategija pametne specijalizacije

Prioritetno područje Energija i održivi okoliš

Glavni je cilj TIV-ova osigurati strateško upravljanje i smjernice za relevantno tematsko prioritetno područje.

Predviđeno je osnivanje sljedećih pet tematskih inovacijskih vijeća:

1. Tematsko inovacijsko vijeće za zdravlje i kvalitetu života
 - Podpodručja: farmaceutika, biofarmaceutika, medicinska oprema i uređaji
 - zdravstvene usluge i nove metode preventivne medicine i dijagnostike
 - nutricionizam
2. Tematsko inovacijsko vijeće za energiju i održivi okoliš
 - Podpodručja: energetske tehnologije, sustavi i oprema; ekološki prihvatljive tehnologije, oprema i napredni materijali
3. Tematsko inovacijsko vijeće za promet i mobilnost
 - Podpodručja: proizvodnja dijelova i sustava visoke dodatne vrijednosti za cestovna i željeznička vozila; ekološki prihvatljiva prometna rješenja; inteligentni prijevozni sustavi i logistika
4. Tematsko inovacijsko vijeće za sigurnost
 - Podpodručja: kibernetička sigurnost; obrambene tehnologije i proizvodi dvojne namjene; protuminski program
5. Tematsko inovacijsko vijeće za hranu i bioekonomiju

PROMET I MOBILNOST

Strategija pametne specijalizacije

Prioritetno područje Promet i mobilnost

- Podpodručja: održiva proizvodnja i prerada hrane; održiva proizvodnja i prerada drva

Svaki TIV u relevantnome prioritetnom području uključuje:

- raspravljanje i odobravanje dugoročne vizije razvoja i definiranje prioriteta
- davanje suglasnosti na kreirane strategije istraživanja, razvoja i inovacija (u nastavku teksta IRI) za poslovni sektor, usklađene s potrebama gospodarstva te na pripadajuće akcijske planove
- koordinaciju provedbe akcijskih planova, aktivnosti i mjera vezanih uz strategiju IRI-a za poslovni sektor
- donošenje odluka kojima će se potvrditi strateška važnost validiranih projekata poslovnog sektora u području IRI-a (davanje ocjene inovacijskog potencijala projekta) i priprema zalihe projekata poslovnog sektora u području IRI-a za financiranje u skladu sa strategijom IRI-a za poslovni sektor
- davanje smjernica za financiranje projekata poslovnog sektora u području IRI-a u skladu s industrijskim predviđanjima i trendovima
- davanje podrške kontinuiranome procesu poduzetničkog otkrivanja, posebno unutar institucionaliziranih struktura, kako bi se osigurali strateška orijentacija, razmjena iskustava, daljnji razvoj, umrežavanje i protok ideja između svih relevantnih dionika

- poticanje poduzetnika na unapređenje konkurentnosti razmjenom znanja i transferom tehnologije
- davanje prijedloga Inovacijskom vijeću za industriju Republike Hrvatske za dodjelu godišnjih nagrada u području inovacija
- davanje mišljenja, prijedloga, stručnih obrazloženja, izvješća i sličnog za potrebe Inovacijskog vijeća za industriju Republike Hrvatske.

Inovacije su predujet za daljnji rast i razvoj hrvatskoga gospodarstva

Kako je ministar Horvat istaknuo na sjednici Inovacijskog vijeća, jedna od najvažnijih tema za rast i razvoj hrvatske gospodarske budućnosti jest upravo razvoj i poticanje inovativnosti i inovacijskog okružja. "Cilj je nedavno osnovanog Nacionalnog inovacijskog vijeća kao krovnog tijela te Inovacijskog vijeća za industriju uz pet tematskih vijeća povezati realni sektor s akademskom zajednicom i državom. Međusobna interakcija i aktivno sudjelovanje svih spomenutih aktera u kreiranju inovacijskog sustava Republike Hrvatske neminovna je kako bismo ostvarili željene rezultate u tome području. Glavni je cilj cijele priče stvoriti pretpostavke za daljnji gospodarski rast", napomenuo je ministar Horvat te dodao kako u tome segmentu Hrvatskoj na raspolaganju stoji 660 milijuna eura. "Sve ove

Detalj s konferencije: Tematska inovacijska vijeća – karika koja nedostaje

aktivnosti koje provodimo preduvjet su za dobivanje tih sredstava iz europskih strukturnih fondova, a koje kroz natječajne želimo što prije plasirati u poduzetnički sektor. Također, tu su i potpore Ministarstva za istraživačko-razvojne projekte, kojim želimo potaknuti inovativne poduzetnike kroz ulaganja u infrastrukturu i opremanje kapaciteta, transfer tehnologije te istraživanje i razvoj za unaprjeđenje postojećih i stvaranje novih proizvoda i usluga", istaknuo je ministar.

Predsjednik HAZU-a Kusić napomenuo je to da to što je konferencija održana u Preporodnoj dvorani nije slučajnost, a objasnio je i povijesnu vrijednost tog prostora. "Ovdje je bilo prvo sjedište Akademije, ovdje se stvarao identitet hrvatske nacije i još je prije stotinu godina ovdje postavljena teza da će znanost i obrazovanje odrediti položaj svakoga društva i nacije. Danas vrijede isti principi, dok se istodobno suočavamo s novim izazovom pozicioniranja u globaliziranome kompetitivnom svijetu. Inovativnost, sinergija cijeloga društva i prijenos znanja u gospodarstvo glavne su odrednice budućeg razvoja svake nacije", zaključio je akade-

mik Kusić, pohvalivši pritom inicijativu Vlade RH da osnuje Nacionalno inovacijsko vijeće.

S njegovim tezama složio se i potpredsjednik HGK-a Barbarić, koji je dodatno istaknuo to kako je uspostava kvalitetnoga inovacijskog sustava apsolutni prioritet svakoga društva koje želi ekonomski napredovati. "U posljednjih nekoliko godina hrvatski izvoz raste, no ono što se slabo mijenja jest njegova struktura. Previše se oslanjamo na utabane puteve, iste proizvode plasiramo na ista tržišta i vrijeme je da hrabrije zakoračimo u nove sektore", dodao je Barbarić.

Želimo li promjenu, moramo promijeniti pristup i način razmišljanja

Detaljne aktivnosti tematskih inovacijskih vijeća predstavila je direktorica Sektora za industrijski razvoj i inovacijski sustav pri HGK-u Danijela Čenan, pojasnivši kako je osnovni cilj projekta uspostaviti učinkovit inovacijski sustav koji će ukloniti postojeća ograničenja privatnoga sektora i potaknuti daljnje istraživanje i razvoj.

Član Uprave *DIV grupe* Darko Pappo istaknuo je to da je osnivanje takvog vijeća izvrsna prigoda za izravniju i bolju suradnju države, akademske zajednice i poduzetnika. Pappo je govorio i o očekivanjima poslovnog sektora od poticaja za istraživanje, razvoj i inovacije te od tematskih inovacijskih vijeća.

O međunarodnim iskustvima povezivanja poslovnog i znanstvenog sektora govorio je predstavnik *International Association of Science Parks and Areas of Innovation* Hardy R. Schmitz, a na tu je temu pred sam kraj konferencije održana i zanimljiva panel-rasprava na kojoj su sudjelovali državni tajnici Antičić i Antičić te poduzetnik i inovator Mate Rimac. "Ako želimo promjenu, ne možemo očekivati da ćemo je postići istim pristupom i istim načinom razmišljanja. Mi kao institucija oslušujemo što gospodarstvo želi na ovome području i na temelju toga odredit ćemo u kojemu smjeru trebamo ići", rekao je tom prigodom državni tajnik Antičić te zaključio kako je cilj uspostave toga inovacijskog sustava okupiti kompetentne i kvalitetne ljude koji će zajedničkim snagama inzistirati na uvođenju inovacija u hrvatsko gospodarstvo.